

Morten Thrane Brünnich

om

S i l d = L u s t e n ,

REGALECUS REMIPES.

R. corpore ensiformi, argenteo, pinnis ventralibus uniradiatis elongatis, apice ovali membranaceo, dorsali & caudali unitis, anali nulla.

Tab. B. Fig. 4. & 5.

Sild-Lusten er i det andet Hæfte af Ascanii Icones Rerum Naturalium (a) anført og aftegnet, under Navnet Le Roi des Harengs, og formodetst sin mærkelige Usvigelse fra andre bekendte Fiske, beskrevet som en nye Slægt.

"Regalecus Glesne cirris pectoralibus longissimis; Pinnæ dorsalis radii priores soluti subspinosi.

"B. 4-5. D. 120. P. 10. V. 1. A. 0. C.

"R. caput laminis ossibus tectum, maxillæ prominentes; Dentes subulati, membrana branchiarum. radiis 4-5."

"Pinnæ ventrales filiformes, analis nulla. corpus ensiforme lineis asperiusculis. Norveg. Sildtuft."

Bemeldte Hr. Forfatteren, nu Berghauptmand i det nordensfeldske Berg-
amt, indsendte i Mæret 1770 til dette Kongelige Selskab saavel en Malning af
Fisken,

(a) Icones Rerum Naturalium ou Figures enluminees d'Histoire Naturelle du Nord, par M. le Professeur Ascanius, second Cayer, a Copenh. 1772. pag. 5. Tab. XI.

Fisken, som den i bemeldte Hæfte af Icones &c. paaberaabte og her nedenfor nu indrykkede Efterretning og Beskrivelse om bemeldte Fisk; han ansaae ei de udstoppede Fiske, som han af dennes Art havde seet, saa fuldstændige, at en nye Slægt derefter kunde bestemmes, og da han tillige gav Selskabet Haab om noget mere fuldstændigt, naar Fisken igien skulde indfinde sig, saa var dette Aarsagen, at Selskabet da ei benyttede sig af bemeldte Efterretning til Indrykkelse i dets Samlinger. Da man siden den Tid ingen nye Efterretning haver erhholdt, at nogen Fisk af denne Art er kommen under Naturforskerens Dine, og da Fisken allerede er med et malet Kobber udgivet iblant foranførte Icones, saa besluttede Selskabet, her tilligemed denne min Beskrivelse alene at tilføie bemeldte Afhandling, som altid bliver en vigtig Oplysning i Fiskens Historie.

Et af de tørrede og udstoppede Exemplarer af denne Fisk, som forud havde tient Hr. Berghauptmand Ascanius til den af ham giorte Beskrivelse, blev af den nu afdøde Biskop Friis hidbragt til Kiøbenhavn i Aaret 1770, og skal siden af ham være sendt til en Natural=Samling i Sverrig. Dette gav mig Leilighed at beskrive og aftegne denne besynderlige og seldne Fisk, som da var ophængt i Disskoppens Værelse til at besees af Naturelskere.

Det er den Tegning og Beskrivelse, som jeg i Dag har givet mig den Ære at fremlægge i dette Kongelige Selskab, saavel for at bestyrke foregaaende Beskrivelse og den af Hr. Berghauptmanden udgivne Tegning, som ogsaa for at tillægge og opluse et og andet mere, som til denne Fiskes Beskrivelse var af mig iagttaget. Hvad min Tegning mangler i Kunsten, erstatter Nøiagtigheden, hvori den Naturkyndige erhholder et Fortrin for den blotte Maler.

Efter det, som jeg af det udstoppede eller over en Træform trakkede Skind kunde demme, har Kroppen, hvis hele Længde udgjorde 10 Fod 6 Tommer, været meget tynd fladtrykt: Fladens Bredde ved Hovedet var 9 Tommer, midt over Kroppen 14 Tommer, og henimod Halens Ende 6 Tommer, men ved dens Spidse ikkun 2 Tommer.

Jeg har givet Tegningen den Stivhed i Kroppen, som den udstoppede Fisk havde, hvilken almindeligen følger de flade og sammentrykte Fiske. Dermed stemmer tillige Hr. Berghauptmand Ascanii Beskrivelse overeens: *corpore ensiforme*; Navnet Sild=Konge indbefatter ogsaa et Begreb om en Fisk, som skulle ligne Silden, der haver en saadan stiv Krop. De Bugter, som ere givne Hr.

Hr. Ascanii malede Tegning, og paa en Fisk af 5 Aens Længde kunde tildeels antages muelige, har jeg derfor ikke villet tillægge paa min Figur af Fisken.

Skindet var ved Forselvning hjulpet, men Huden var naturligen besat med utallige smaa vorteagtige Ujevnheder, som dog nærmede sig til en Slags Orden af 3 eller 4 Rader. Det syntes, at den naturlige Klædning havde været en fin, sølsfarvet, let affmudsende Overhud, uden Skæl.

Hovedet er imod Kroppens Længde meget lidet: fra Tissen nedløber den fraa og mellem Dinene brede Pande til en smal Snude, der bestaaer af tvende fremstaaende lige lange Kiever, som udgjør et lidet Gab, hvorudi Tænder neppe ere kiendelige. Hovedet selv er nøgent, men et, af flere Been samlet, Laag skjuler Giallerne, Gialledækkets Overflade er straalig, paa ethvert af Beenene have Straalerne et forskielligt Strøg.

Diet har imod Hovedet et temmelig stort Omfang.

Giallehinden og dens Straaler (ere ikke tydelige til at bestemme noget paa dette Exemplar).

Nakken bærer paa dette Exemplar 8 høie og adskilte Straaler, som vare tilfattede med Kunst, for at ligne de naturlige, som her sagdes at mangle).

Rygfinnen begynder strax bag ved Hovedet, og løber med en Høide af $3\frac{1}{2}$ Tomme langs med hele Ryggen, forener sig med Halefinnen, og bestaaer af omtrent 160 stive, men ikke skarpe (non pungentes) Straaler.

Brystfinnerne ere meget smaae, $2\frac{1}{4}$ Tomme lange, af Figur æggerunde og spidsløbende, og bestaae af 14 høielige Straaler.

Bugfinner ere tvende store og enkelte Beenstraaler af 2 Aens Længde, som begynde under Brystfinnerne paa Brystet af Fisken, ligesom hos de saa kaldte Pisces thoracici *Linnei*. Enhver af disse Straaler er et haard sammentrykt Been, af Tykkelse som en Gaasfjer, der smaler sig ud mod Enden, hvor det deler sig i 2 finere Straaler, som udspile en æggerund Hinde af 3 Tommers Brede.

Disse Bugfinner, som Hr. Bergshauptmand Ascanius først ansaae for cirri pectorales, ere siden af ham beskrevne for pinnæ ventrales, hvorudi vi ere overeensstemmende.

Gadboret (var paa dette Exemplar ei tydeligt, men) syntes at have Sted lidet ovenfor Midten af Bugens Længde.

Gadborfinne har Fisken ikke.

Sidelinien, uagtet hist og her afbrudt, er meget kiendelig, den begynder ovenfor Gælleaabningen, bøier sig strop ned imod Bugen, som den i en liden Afstand følger lige til Halens Ende, saa at den deler Kroppens Sider i tvende ulige brede Dele, deraf den bredeste bliver fra Sidelinien til Ryggen.

Denne Linie sees ikke paa Kobberet, som er iblant de foransførte Ascanii Icones, og er formodentlig af Kobberstikkeren overseet.

Navnet Glesne, som Hr. Berghauptmand Ascanius giver denne Art af Gaarden Glesnes, har Fiskenes Opdagelse ved Glesvær Fiskeleie foranlediget. Jeg har valgt Navnet Remipes af de enkelte, lange og stive Bugfinne-Straaler, som med deres flade Ender ligne en Skibs-Mare.

Maalene paa Fisken har jeg taget følgende:

Længden fra Hovedets Spidse til Spolens yderste Ende	10	Fod	6	Tom.
Breden nær Hovedet	"	"	9	"
midt over Fisken	"	"	14	"
foran Halen	"	"	6	"
paa Halens yderste Ende	"	"	2 $\frac{1}{2}$	"
Hovedets Længde	"	"	8	"
forreste Bredde	"	"	4	"
bageste Bredde	"	"	8	"
Snudens Længde	"	"	4	"
Kievernens Længde	"	"	1 $\frac{1}{2}$	"
Rygfinnens Heide	"	"	3 $\frac{1}{2}$	"
Brystfinnens Længde	"	"	2 $\frac{1}{4}$	"
Bugfinnens enkelte Straale, lang	4	"	"	"
bladagtige Ende, bred	"	"	3	"

Slægtet Regaleci Kiendemærker kunne af det foregaaende bestemmes saaledes:

Corpus ensiforme elongatum, squamulis tectum.

Caput nudum, os vix dentatum *vel* edentulum.

Branchiarum apertura magna semilunaris. Membrana 4 v. 5.
radiata?

Pinna dorsalis unica elongata.

P. Ventrals in thorace, Radius unicus elongatus, apice membranaceo.

P. Pectorales parvæ, P. Anals nulla. P. Caudalis c. dorsali unita.

Arten Remipes beskrives kortelig:

Regalecus corpore ensiformi argentato, radiis in vertice distinctis, pinnis ventralibus uniradiatis elongatis, dorsali & caudali unitis.

B. 4. P. 14. D. 160. V. 1. A. 0 C. — —

Robberets Forklaring.

Tab. B. Fig. 4. Fisken med en Maalestok af 2 Danske Fod.

— — 5. Den yderste Ende af Bugfinnen, noget større end estor
Maalestokken.

Fig. 1

¹ Pes Danicus

Fig. 3

Fig. 2

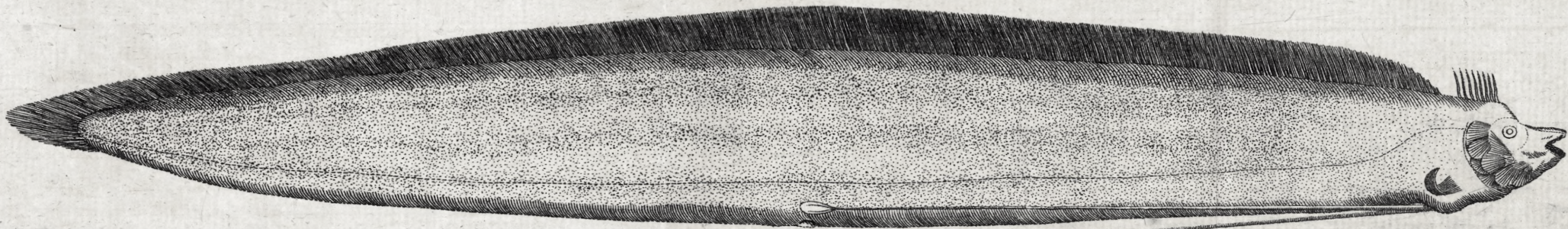

Fig. 4

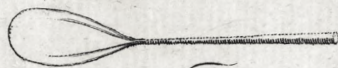

Fig. 5

² Pedes Danici